

УДК 325 (477):336.14

Ю. В. Камардіна, О. Є. Корнієнко

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ МУНІЦИПАЛЬНИМИ ФІНАНСАМИ

У статті проаналізовано поняття «фінансової діяльності» та розглянуто розвиток фінансової діяльності у сфері управління муніципальними фінансами за сучасних умов незалежної України. Автор у статті намагається ширше розкрити основне значення фінансової діяльності на місцевому рівні, визначити головні аспекти та проблеми розвитку. Крім цього, зауважити, що фінансова діяльність - багатозначне поняття, що використовується як в економічній науці, так і в багатьох галузях права. Вона має міжгалузевий характер, а її галузеву належність даної категорії можна визначити за сферою і суб'єктами, що здійснюють фінансову діяльність.

Узагальнити теоретичні знання щодо функціонування та розвитку муніципальних фінансів. Виявити основне значення фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: *фінансова діяльність, місцеве самоврядування, державне управління, управління муніципальними фінансами, методи фінансової діяльності, розподіл фінансів на місцевому рівні.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасний розвиток місцевого самоврядування є рушійною силою для становлення ефективної економіки в державі, в свою чергу це відіграє важливу роль у зростанні добробуту населення, вирішенню соціальних та економічних проблем як на місцевому так і державному рівні. З моменту прийняття адміністративної та муніципальної реформи, метою яких є децентралізація державної влади, важливою умовою побудови демократичної держави є фінансова незалежність органів місцевого самоврядування, але фінансовий стан більшості територіальних громад на Україні слід характеризувати як незадовільний. На сучасному етапі головною проблемою є суттєва фінансова обмеженість органів місцевого самоврядування, що істотно позначається на ефективності їх діяльності. Нестача фінансового ресурсу надає лише відсутність змоги виконувати свої повноваження у повному обсязі, які відповідали б реальним економічним потребам. Реформа місцевого самоврядування, об'єктивно вимагає нових тенденцій до формування та використання фінансових ресурсів, активізації ролі фінансових інструментів в управлінні муніципальними фінансами.

Метою є теоретико-правовий аналіз поняття «фінансова діяльність», та визначення головних процесів і тенденцій розвитку фінансової діяльності у сфері управління муніципальними фінансами в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливі положення щодо фінансової діяльності та управління муніципальними фінансовими ресурсами містяться в наукових працях українських вчених таких, як В. Л. Андрущенко, В. Г. Баландіна, Д. О. Білінський, Д. В. Вінницький, Я. Я. Дьяченко, В. В. Зайчикова, О. П. Кириленко, В. І. Кравченко, І. О. Луніна, В. М. Мельник, Д. В. Полозенко, Г. О. П'ятаченко, П. Т. Саблук, В. М. Суторміна, Б. І. Філімонова, В. М. Федосов та інших.

Попри велику кількість публікацій з даної проблематики важливі питання

фінансової діяльності у забезпеченні життєдіяльності територіальної громади, зокрема щодо підвищення її ефективності з урахуванням європейського досвіду, а також усунення низки суперечностей у сфері управління муніципальними фінансами, залишаються недостатньо дослідженими, що і зумовило вибір теми магістерської роботи, визначення її мети, завдань та структури.

Виклад основного матеріалу. Сучасне виконання норм Конституції України, Бюджетного кодексу, положень Європейської хартії про місцеве самоврядування органами місцевого самоврядування є основоположною умовою функціонування демократичних країн, які мають можливість вирішувати питання фінансової самостійності й незалежності. В умовах сучасної трансформації місцевого самоврядування в Україні, важливою складовою є саме фінансова система та місцеві фінанси, через які держава реалізує соціальну політику. За допомогою місцевих фінансів, держава регулює процес вирівнювання економічного і соціального розвитку територій, які внаслідок історичних, географічних та інших умов є депресивними порівняно з іншими територіями держави.

Положення Основного Закону насамперед вказує на те що, місцеве самоврядування, як право територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України, має відповідну фінансову базу. Відповідно до ст. 142 Конституції України закріплено, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме й нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [1, ст.142].

Отже слід зауважити що територіальна громада, як первинна ланка системи місцевого самоврядування є основним носієм його функцій та повноважень і може самостійно вирішувати будь-яке питання місцевого значення, віднесене законодавством до відання місцевого самоврядування. Деякі питання, такі як право обирати представницькі органи місцевого самоврядування і сільського, селищного, міського голову, виражати свою волю на місцевому референдумі, загальні збори громадян, реалізувати право на місцеві ініціативи, громадські слухання, здійснювати контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування можуть вирішуватися тільки безпосередньо населенням відповідної громади [2, ст. 135]. Однак більшість повноважень, а саме фінансової діяльності та управління фінансовою діяльністю реалізується органами і посадовими особами місцевого самоврядування. Таким чином, у забезпеченні життєдіяльності територіальної громади важливу роль відіграють органи місцевого самоврядування, яким відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування» надано широке коло повноважень, що виникають у процесі фінансової діяльності.

З огляду на вищезазначене необхідно проаналізувати існуючі науково-теоретичні положення щодо сутності поняття «фінансова діяльність». «Фінансова діяльність - багатозначне поняття, що використовується як в економічній науці, так і в багатьох галузях права» [3, с.104]. Одна з основних особливостей фінансової діяльності - її міжгалузевий характер. Галузеву належність даної категорії можна визначити за сферою і суб'єктами, що здійснюють фінансову діяльність [4, с.594]. Для обґрунтування фінансової діяльності місцевого самоврядування, зупинимось спочатку на тлумаченні сутності фінансової діяльності на місцевому рівні загалом.

У найбільш загальному вигляді, основний зміст фінансової діяльності місцевого самоврядування становить фінансування потреб територіальної громади та соціально-культурної сфери - утримання органів влади й управління, органів місцевого

самоврядування, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення, молодіжні програми, житлове й комунальне господарство, культура, фізична культура і спорт, капітальні вкладення, фінансування агропромислового комплексу, роботи з покращання земель, витрати екологічного характеру та інші видатки. В інших країнах світу до цих видатків окремими видами можуть додаватись будівництво шляхів, догляд за бідними та сиротами, житлове будівництво, працевлаштування безробітних, ритуальні послуги, збирання та утилізація сміття тощо.

В основі змісту фінансової діяльності місцевого самоврядування лежать потреби в грошових коштах та інтереси територіальних громад, які можуть формуватися самими громадами або впливати із завдань, функцій та компетенції місцевого самоврядування [5, с. 65].

Необхідно також підкреслити, що в законодавстві не міститься визначення ані поняття «фінансова діяльність держави», ані поняття «фінансова діяльність органів місцевої влади» [6, с. 256]. Тому, деякі вчені розглядають фінансову діяльність як держави, так і місцевих органів влади не відокремлюючи одна від одної. Так, на думку М.В. Карасьової, фінансова діяльність держави і муніципальних органів являє собою процес планомірного створення, розподілу і використання державою та муніципальними органами фінансових ресурсів через свої грошові фонди для виконання поставлених завдань [7, с. 14]. Подібне визначення надає С.І. Лучковська, під фінансовою діяльністю держави та органів місцевого самоврядування вона розуміє врегульований нормами права процес формування, розподілу і використання централізованих, децентралізованих фондів коштів держави та місцевого самоврядування для забезпечення їх завдань і функцій та задоволення публічного інтересу [8, с. 28]. Е.Д. Соколова, наголошує, що органи місцевого самоврядування також здійснюють фінансову діяльність по формуванню, розподілу та використанню фондів грошових коштів, необхідних для фінансового забезпечення при вирішенні питань місцевого значення [9, с. 22].

За своєю суттю органи місцевого самоврядування, як і органи державної влади, здійснюють фінансову діяльність, підтримуючи публічний фінансовий інтерес у державі, наприклад, наділені в законодавчому порядку правом стягнення місцевих податків та зборів у місцевий бюджет.

У контексті розгляду основних тенденцій розвитку спонукає до інтересу саме фінансова діяльність органів місцевого самоврядування. Дослідженням правової природи цього поняття займалося не так багато дослідників, зокрема можна відмітити С. В. Березовську, яка визначила «фінансову діяльність органів місцевого самоврядування» як діяльність щодо здійснення органами місцевого самоврядування визначених правовими нормами повноважень щодо планомірного формування, розподілу та ефективного використання фондів грошових коштів відповідного місцевого рівня для забезпечення виконання ними завдань та функцій, а також щодо управління суб'єктами господарювання комунальної форми власності [10, с. 5].

Фінансова діяльність органів місцевого самоврядування є фундаментальною основою ефективного формування, розподілу та використання фондів коштів відповідного місцевого рівня, а також одним із найважливіших засобів забезпечення соціального й економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Слід розуміти, що фінансова діяльність органів місцевого самоврядування включає в себе сукупність відносин які регулюються нормами фінансового права, що виникають між органами місцевого самоврядування та територіальними громадами, органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями з приводу формування, розподілу та використання грошових фондів з метою задоволення

публічного інтересу територіальної громади та виконання органами місцевого самоврядування державних функцій у процесі реалізації власних і делегованих державою повноважень.

Аналізуючи погляди учених, присвячені поставленому питанню, необхідно зазначити, що більшість визначень фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування не мають принципових відмінностей. При визначенні фінансів як публічні, необхідно розуміння різних за значенням цілей та потреб, а також із залежності їх від існуючих територіальних меж. Д.А. Лисицин, стверджує, що фінансова діяльність держави - це загально-юридична категорія [11, с. 10]. Можна погодитись з його висновком, що зміст поняття «фінансова діяльність» ширше за сутність поняття «фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування», під останнім можна розуміти особливий вид суспільних правовідносин, що являє собою здійснення функцій щодо планомірного утворення, розподілу й використання місцевих грошових фондів з метою реалізації соціально-економічних завдань місцевого значення і забезпечення фінансовими ресурсами діяльності органів місцевого самоврядування. А відтак фінансова діяльність місцевих утворень, що здійснюється органами місцевого самоврядування, спрямована на вирішення завдань місцевого значення, які визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Відповідно до наведених вище визначень можна зробити висновок: автори солідарні у своїх поглядах щодо сутності фінансової діяльності, розуміючи під цим терміном систему заходів, методів, комплексу дій у сфері фінансів з метою досягнення певних цілей.

Визначившись з поняттям «фінансова діяльність органів місцевого самоврядування», треба звернути увагу на принципи - основоположні правила і вимоги, які відображають її найсуттєвіші особливості та цілеспрямованість, а основний зміст їх визначається Конституцією України та нормами права, що безпосередньо регламентують цю діяльність.

До принципів фінансової діяльності органів місцевого самоврядування належать: публічний характер; розподіл функцій між представницькими та виконавчими органами влади; пріоритет представницьких органів влади перед виконавчими органами влади; пріоритетність публічних видатків щодо прибутків скарбниці; єдність фінансової діяльності та грошової системи держави; міжгалузевий характер; самостійність органів місцевого самоврядування у встановлених чинним законодавством межах; соціальна спрямованість; плановість; гласність тощо [16].

Більш детально, хотілося б зупинитися на першому принципі, що становить проблему визначеності публічної фінансової діяльності. Як вказує С. Г. Бандурін, поняття «публічність» не зводиться до поняття «державність», оскільки вона забезпечує цілісне праворозуміння, правотворчість і правозастосування [12, с. 16]. Слушним є твердження Л. А. Савченко: «Публічність позитивно впливає на ефективність фінансової діяльності органів місцевого самоврядування, на об'єктивність прийняття ними рішень, оскільки вони стають доступними для всіх без винятку громадян. Дотримання цього принципу має важливе виховне значення. Віддання саме публічності, а не гласності фактів незаконного, нецільового чи неефективного використання фінансових ресурсів, з одного боку, сприятиме вихованню правопорушників у фінансовій сфері шляхом впливу на них громадської думки, тобто має виховне значення, а з іншого - попереджатиме про можливість застосування до винних осіб відповідних фінансових, адміністративних чи інших санкцій, сприяючи зменшенню порушень фінансової дисципліни» [13, с. 73].

Дуже часто деякі вчені застосовують публічну фінансову діяльність в якості

синоніму фінансової діяльності держави. Наша задача, визначити публічний характер фінансової діяльності, що є однією із принципових засад з'ясування природи фінансово-правового регулювання взагалі. У сучасній фінансово-правовій науці наразі немає одностайного підходу щодо визначення категорії «публічна фінансова діяльність», виокремлення змісту такої діяльності. Досконалим, усталеним підходом в цьому питанні за радянських часів вважалося визначення фінансової діяльності, яке наводив Ю. А. Ровінський. Він під фінансовою діяльністю бачив правомірні дії органів держави, які спрямовані на мобілізацію, розподіл і використання радянською державою грошових коштів, що складають частину національного доходу СРСР і утворюють загальнодержавний фонд, необхідний для здійснення функцій соціалістичної держави, тобто фінансова діяльність - це особливий вид державної діяльності, в сфері якої складаються грошові відносини, що регулюються фінансовим правом [14, с. 17]. Принциповим, на наш погляд, в цьому підході є зв'язок фінансової діяльності з особливим видом державної діяльності, яка, переважно, реалізується через уповноважені державні органи. При цьому, суб'єктний склад відносин, що регулюють фінансову діяльність, досить традиційний і визначений (держава, територіальні громади, юридичні й фізичні особи). Держава і муніципальні утворення як суб'єкти фінансової діяльності впливають на об'єкт цієї діяльності. Визначивши суб'єкт фінансової діяльності, окреслимо об'єкт фінансової діяльності - це відносини, що регулюють рух державних грошових фондів на всіх стадіях їх обігу (формування, розподіл, використання). Отже, виходячи з вищенаведеного, можна стверджувати про публічність фінансової діяльності, що має певні особливості, а саме, вона має міжгалузевий, загальний характер, на відміну від однорідних сфер державної діяльності, оскільки забезпечення фінансовими ресурсами спрямоване на всі галузі і сфери державного управління, контролю.

Окремо хотілося б зупинитися на методах фінансової діяльності органів місцевого самоврядування. Деякі вчені розглядали методи фінансової діяльності органів місцевого самоврядування разом із методами фінансової діяльності держави. Так, О. А. Музика-Стефанчук указує на те, що методи фінансової діяльності - це способи здійснення фінансової діяльності держави й органів місцевого самоврядування [15, с. 49]. В. П. Нагребельний стверджує, що методи фінансової діяльності - це сукупність прийомів і засобів, за допомогою яких уповноважені державою органи від свого імені формують, розпоряджаються та використовують фонди грошових коштів [16, с. 20]. Отже, можна погодитись з вченими, що фінансовій діяльності властиві особливі методи здійснення, вибір яких залежить від низки чинників: від учасників фінансових відносин; умов формування та використання фондів коштів; від завдань органів місцевого самоврядування на відповідному етапі розвитку; джерел доходів; від мети використання грошових коштів; фінансової політики та інше.

Методи фінансової діяльності

I. Методи формування фондів коштів

1.1. обов'язковий метод, який полягає в безоплатному і примусовому вилученні частини грошових коштів у власників (обов'язкові платежі податкового характеру, адміністративні штрафи тощо);

1.2. добровільний метод, при якому відбувається залучення тимчасово вільних коштів юридичних і фізичних осіб на добровільних засадах (придбання державних і муніципальних цінних паперів, проведення лотерей, пожертвування тощо).

II. Методи розподілу фондів коштів

2.1. фінансування, що виражається в безоплатному, безповоротному й цільовому наданні грошових коштів з відповідних фондів;

2.2. кредитування, яке передбачає надання грошових коштів на умовах платності, повернення й строковості.

III. Методи використання фондів коштів

- 3.1. метод встановлення цільового використання коштів;
- 3.2. метод встановлення порядку використання коштів;
- 3.3. метод встановлення порядку й нормативів розподілу прибутку;
- 3.4. метод встановлення лімітів використання коштів;
- 3.5. метод плановості;
- 3.6. метод ефективності й економії;
- 3.7. науково-методологічний підхід при визначенні обсягів використання коштів у межах, встановлених лімітів та інші методи.

Висвітлюючи методи фінансової діяльності на місцевому рівні, ми відповідаємо на запитання, якими способами та прийоми органи місцевого самоврядування забезпечують формування, розподіл і використання децентралізованих грошових фондів. Тобто фінансова діяльність, завдяки використанню сучасних методів, зумовлена об'єктивною необхідністю збирання, розподілу, перерозподілу та використання централізованих і децентралізованих грошових фондів, що забезпечують практичне виконання функцій держави.

Ефективна організація фінансової діяльності залежить від своєчасної мобілізації фінансових ресурсів, виконання власних фінансових зобов'язань, зобов'язань перед територіальною громадою та державою в цілому.

Отже, значення фінансової діяльності полягає у наступному:

1. За допомогою фінансової діяльності створюється матеріальна основа, яка необхідна для функціонування органів місцевого самоврядування та первинного суб'єкта – територіальної громади.

2. Фінансова діяльність впливає на міжбюджетні відносини між державою та місцевими утвореннями. Важливою її стороною є розподіл фінансових ресурсів між державними та місцевими органами, що має певне значення для регулювання та координації виробництва та розвитку соціально-культурної сфери в межах як держави, так і її адміністративно-територіальних утворень.

3. Органи місцевого самоврядування, управляючи фінансами та виступаючи у фінансових відносинах як суб'єкт місцевої влади, встановлює відповідний порядок використання грошових фондів.

4. Фінансова діяльність впливає на соціально-економічні процеси в державі та її адміністративно-територіальних утвореннях. Це проявляється у тому, що накопичені фінансові ресурси спрямовуються в економіку, соціальну та інші сфери з урахуванням пріоритетності заходів, які фінансуються.

5. Здійснюється у формі фінансової підтримки, виділення коштів на певні програми, та управління соціально-економічними процесами фінансова діяльність впливає на розвиток ринкових відносин.

Таки чином, на нашу думку фінансова діяльність на місцевому рівні - це самостійна, цілеспрямована діяльність органів місцевого самоврядування щодо формування, розподілу і витрачання централізованих і децентралізованих фондів коштів, «з метою забезпечення добробуту місцевого населення, задоволення потреб та інтересів територіальних спільнот і соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць».

Однак, на реалізацію функцій та завдань, які постають перед органами місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку нашої держави діє чимало чинників, що перешкоджають проведенню ефективної фінансової діяльності на місцевому рівні.

По-перше, треба звернути увагу на недосконалість адміністративно-територіального устрою України. Результатом цього є наявність великої кількості несамодостатніх територіальних громад. Адже, по-перше, багато малих сільських рад не мають ні достатнього обсягу фінансових ресурсів, ні компетентних кадрів для того, щоб проводити ефективну фінансову політику. Вирішення цієї проблеми держава знайшла з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання громад».

По-друге, невідповідність реального обсягу фінансових ресурсів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів потребам фінансування делегованих державою повноважень. Як правило органам місцевого самоврядування доводиться фінансувати такі повноваження за рахунок власних джерел. Але насамперед не вистачає коштів на здійснення капітальних видатків місцевого значення.

По-третє, законодавчо обмежений перелік місцевих податків і зборів та відсутність об'єктів оподаткування по деяких з них на багатьох територіях, що в свою чергу знижує фіскальну роль місцевих податків і зборів у податкових надходженнях місцевих бюджетів.

Четвертою проблемою є відсутність систем самоорганізації населення (а відтак - відсутність громадського контролю), що призводить до низької прозорості дій місцевої влади та сприяє розвитку корупції.

Вирішення вищезгаданих чинників обмежувального характеру сприятиме більш ефективній фінансовій діяльності органів місцевого самоврядування, що в свою чергу відобразиться на добробуту громадян, сприятиме більшій довірі до місцевих органів влади й економічному розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Доведено, що від того, наскільки ефективною буде публічна фінансова діяльність та управління муніципальними фінансами залежить як стан економіки держави, так і добробут кожного громадянина. Публічна фінансова діяльність впливає на міжбюджетні відносини між державою та місцевими утвореннями. Важливою її стороною є розподіл фінансових ресурсів між державними та місцевими органами, що має певне значення для регулювання та координації виробництва та розвитку соціально-культурної сфери в межах як держави, так і її адміністративно-територіальних утворень.

Для визначення природи фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ключовим фактором є з'ясування суті категорії «фінансова діяльність». Дуже часто деякі вчені застосовують публічну фінансову діяльність в якості синоніму фінансової діяльності держави. Доведено, що зміст поняття «фінансова діяльність» ширше за сутність поняття «фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування», під останнім можна розуміти особливий вид суспільних правовідносин, що являє собою здійснення функцій щодо планомірного утворення, розподілу й використання місцевих грошових фондів з метою реалізації соціально-економічних завдань місцевого значення і забезпечення фінансовими ресурсами діяльності органів місцевого самоврядування.

Розглядаючи проблеми здійснення управління муніципальними фінансами в Україні, можна зіштовхнутися із проблемою, яка існує у термінологічному апараті. Так, поняття «управління місцевими фінансами» виявилось дослідженням лише економістів, поняття управління у сфері економіки досліджені в адміністративному праві України, а фінансово-правові проблеми здійснення управління публічними фінансами залишилися малодослідженими. Доведено, що визначення категорії «управління місцевими фінансами» має відбуватися з урахуванням її економічної природи. Констатовано, що наразі в фінансово-правовій літературі і законодавстві використовуються таке поняття управління місцевими фінансами - цілеспрямований вплив місцевих фінансових органів на процес формування і використання фондів місцевих фінансових ресурсів відповідно

до визначених цілей.

Проблема недостатньої правової урегульованості публічної фінансової діяльності піднімає на порядок денний низку питань. Йдеться передусім про відсутність єдиної мети, спрямованості при провадженні фінансової діяльності. Можна згадати про відсутність і єдиного, базового нормативно-правового акту, в якому було б визначено принципи, спрямованість та інші основні положення стосовно фінансової діяльності. Відсутні й базові програмні документи, які б визначали певні напрямки, в яких мають відбуватися зрушення. Це, в свою чергу, продукує різноспрямованість правового регулювання різних видів фінансових відносин і, як наслідок, нечіткість формулювань фінансово-правових норм. Чинна нормативно-правова база, що регулює провадження публічної фінансової діяльності, є досить громіздкою та такою, що повною мірою не відображає соціально-економічні перетворення в українському суспільстві.

Список використаної літератури

1. Конституція України: станом на 1 вересня.2016: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с. ; Konstytutsiia Ukrainy: stanom na 1 veresnia.2016: vidpovidaie ofits. tekstu. Kharkiv: Pravo, 2016. 82 s.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97ВР. Голос України. 1997. № 24. Ст. 170. ; Pro mistseve samovriaduvannia: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 r. № 280/97VR. Holos Ukrainy. 1997. № 24. St. 170.
3. Попова А. В. Поняття фінансів суб'єктів господарювання. Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. 2013. № 3 (97) (Серія: «Юридичні науки»). URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/> ; Popova A. V. Poniattia finansiv subiektiv hospodariuvannia. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T.Shevchenka. 2013. № 3 (97) (Serii: «Iurydychni nauky»). URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/>
4. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб./ 2-ге вид., змін. та доп. Київ: Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 766 с. ; Vinnyk O. M. Hospodarske pravo: navch. posib./ 2-he vyd., zmin. ta dop. Kyiv: Vseukr. asotsiatsiia vydavtsiv «Pravova yednist», 2008. 766 s.
5. Воронова Л. К., Кучерявенко М. П., Пришва Н. Ю. Фінансове право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Правова єдність, 2009. 395 с. ; Voronova L. K., Kucheriavenko M. P., Pryshva N. Yu. Finansove pravo Ukrainy: navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. Kyiv: Pravova yednist, 2009. 395 s.
6. Соколова Э. Д. Правовое регулирование финансовой деятельности государства и муниципальных образований. Москва: Юриспруденция, 2009. 264 с. ; Sokolova E. D. Pravovoe regulirovanie finansovoy deyatel'nosti gosudarstva i municipal'nyh obrazovaniy. Moskva: YUrisprudenciya, 2009. 264 s.
7. Карасева М. В. Финансовое право. Общая часть: учебник. Москва: Юрист, 1999. 256 с. ; Karaseva M. V. Finansovoe pravo. Obshchaya chast': uchebnik. Moskva: YUrist", 1999. 256 s.
8. Лучковська С. І. Фінансове право: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2010. 296 с. ; Luchkovska S. I. Finansove pravo: navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNT, 2010. 296 s.
9. Соколова Э. Д. Правовые основы финансовой системы. Москва: ИД «Юриспруденция», 2006. 112 с. ; Sokolova E. D. Pravovye osnovy finansovoy sistemy. Moskva: ID «YUrisprudenciya», 2006. 112 s.
10. Березовська С. В. Правове регулювання фінансової діяльності органів місцевого самоврядування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 24 с. ; Berezovska S. V. Pravove rehuliuвання finansovoi diialnosti orhaniv mistsevoho

samovriaduvannia: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Odesa, 2014. 24 s.

11. Алексеев С. С., Архипов С. И., Корельский В. М. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов и факультетов. 1998. URL: <http://www.vuzlib.net/beta3/html/1/14809/>; Alekseev S. S., Arhipov S. I., Korel'skij V. M. Teoriya gosudarstva i prava: Uchebnik dlya yuridicheskikh vuzov i fakul'tetov. 1998. URL: <http://www.vuzlib.net/beta3/html/1/14809/>

12. Бандурин С. Г. Публичность как принцип уголовного судопроизводства и его действие в стадии возбуждения уголовного дела: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2004. 209 с. ; Bandurin S. G. Publichnost' kak princip ugolovnogo sudoproizvodstva i ego dejstvie v stadii vozbuzhdeniya ugolovnogo dela: dis. ... kand. yurid. nauk. Saratov, 2004. 209 с.

13. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: дис. ... докт. юрид. наук. Харків, 2002. 455 с. ; Savchenko L. A. Pravovi problemy finansovoho kontroliu v Ukraini: dys. ... dokt. yuryd. nauk. Kharkiv, 2002. 455 s.

14. Советское финансовое права: учебник для ВУЗов. Москва, 1961. 350 с. ; Sovetskoe finansovoe prava: uchebnik dlya VUZov. Moskva, 1961. 350 s.

15. Музика-Стефанчук О. А. Фінансове право: навчальний посібник. 3-те вид., доп. і перероб. Київ: Атіка, 2007. 264 с. ; Muzyka-Stefanchuk O. A. Finansove pravo: navchalnyi posibnyk. 3-tie vyd., dop. i pererob. Kyiv: Atika, 2007. 264 s.

16. Нагребельний В. П. Фінансове право України. Загальна частина: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2004. 320 с. ; Nahrebelnyi V. P. Finansove pravo Ukrainy. Zahalna chastyna: navch. posib. Sumy: Universytetska knyha, 2004. 320 s.

Y.Kamardina, A.Kornienko

MODERN TRENDS FOR DEVELOPMENT OF FINANCIAL ACTIVITIES AND MANAGEMENT BY MUNICIPAL FINANCES

The article analyzes the concept of "financial activity" and examines the development of financial activities in the area of municipal finance management under the current conditions of independent Ukraine. The author attempts to more broadly reveal the main importance of financial activity at the local level, to identify the main aspects and problems of development. In addition, it should be noted that financial activity is a multi-valued concept used both in economic science and in many branches of law. It has a cross-sectoral nature, and its branch affiliation of this category can be determined by the sphere and entities engaged in financial activity "

To generalize theoretical knowledge on the functioning and development of municipal finances. Identify the main importance of financial activities of local government.

Key words: *local self-government, financial activity, public administration, development tendency, main methods of financial activity, distribution of finances at the local level.*

Стаття надійшла до редакції 20.03.2018 р.